

Zdążyć przed niepamięcią – notatki na płótnie

Rozprawa doktorska poświęcona jest zagadnieniom związanym z pojmowaniem obrazu jako nośnika pamięci i zapisu przeżyć, poprzez łączenie ze sobą form malarskich ze słowem pisanym. Tematem przewodnim, stanowiącym spoiwo dla wszystkich poruszanych wątków, jest proces twórczy rozumiany jako notowanie i dokumentacja wrażeń.

Dysertacja została podzielona na cztery rozdziały. Pierwszy z nich dotyczy przebiegu powstawania dzieła oraz jego dojrzewania w świadomości artysty. Jako kanwa do rozważań posłużyła mi w tym miejscu koncepcja sztuki jako doświadczenia Johna Deweya. Rozdział rozwija kwestię procesu tworzenia obrazu, transformacji emocji, wspomnień i przeżyć na płótnie, które staje się dla artysty miejscem ich dokumentacji i nośnikiem pamięci o nich. Drugi rozdział skupia się na problemie przenikania w obrazie form malarskich, rysunkowych oraz pisma ręcznego – które to, poprzez współistnienie przyczyniają się do intensyfikacji wrażenia i pełniejszego zapisu myśli twórczej. Pismo ręczne może zaistnieć w obrazie jako jedno z malarskich rozwiązań nakładania plamy i prowadzenia pędzla, stanowiąc niepowtarzalny ślad artysty oraz wzmacniając autentyczność i indywidualność dzieła. Rytm pisma ręcznego przyrównany do mechanicznego procesu zapisu przysługuje się ekspresji w dziele, wzbogacając warstwę formalną obrazu. Słowo w malarstwie może również odgrywać rolę substytutu figurywności – znaku zastępującego przedmiot, bądź zaistnieć w obrazie konstruowanym na zasadzie „mapy myśli”. Rozdział trzeci porusza kwestię zatarcia granic pomiędzy szkicem i obrazem. Analizie poddany został tu problem kolejności procesu twórczego, umiejętności wprowadzenia radykalnych zmian w pierwotnej koncepcji obrazu oraz wprowadzania szkiców na pozornie skończonym obrazie, a co się z tym wiąże, przenikania malarstwa i rysunku na płótnie. Ostatni rozdział stanowi komentarz dla mojej własnej twórczości.

Wśród autorów ważnych dla poruszanego tematu wyróżniłam Cy'a Twombly'ego, Fridę Kahlo i Jeana-Michela Basquiata. Pomimo, iż posiadali oni swój indywidualny i bardzo osobisty język artystyczny, dla każdego z tych artystów malarstwo stanowiło formę notowania i dokumentacji otaczającej ich rzeczywistości w formie szyfru, który jedynie oni sami byli w stanie w pełni odczytać. Dopełnieniem tak pojmowanego zapisu doświadczeń jest wykorzystywanie w malarstwie walorów pisma – zarówno jego formy jako abstrakcyjnego gestu malarskiego, jak i jego znaczeniowości pod względem semantycznym. Odwołując się do twórczości wymienionych wyżej autorów oraz zagadnień z historii i teorii sztuki wpisuję własne malarstwo w odpowiedni kontekst w celu uzasadnienia podejmowanych przeze mnie działań twórczych oraz środków malarskich jakimi się posługuję.

Before memory fades – notes on canvas

The dissertation concerns the issues related to understanding the painting as a medium to save the memories and record of experiences, taking a closer look at the problem of the relation between painting and script forms. The leading theme, which combines all the questions discussed, is the process of creation as a notation and documentation of impression and feelings.

The subject of this work is divided into four chapters. The first one concerns the process of creating an artwork, its maturing in the artist's consciousness, based on the concept of art as the experience by John Dewey. This chapter develops the process of creating the image, transforming emotions, memories and experiences on the canvas, which becomes for the artist a form of their documentation and memorialization. The second chapter focuses on the problem of permeation in the picture such forms as drawing, painting and written words, which coexistence aims to intensify the impression and complete notation. Handwriting can appear in the painting as one of the painter's means for applying spot and brushstroke, creating a unique mark of the artist and the form of the authenticity and individuality of the artwork. The rhythm of the handwriting equated to the mechanical process of recording enhances expression of the image, enriching the formal aspect of the work. The word in painting can also play the role of a substitute for figurativeness - a sign replacing an object, or appear in an image created in the manner of a mind map. The third chapter discusses the blurring of the lines between the sketch and the painting. It develops the problem of the order of the creative process, the ability to change radically in the emerging image and creating sketches forms on the seemingly finished work, and thereby permeations of painting and drawing on the canvas. The last chapter is devoted to reflections about my own art.

Among the artists important to the subject I distinguished: Cy Twombly, Frida Kahlo, and Jean-Michel Basquiat. Despite the fact that each of them had its own extremely individual artistic language, for each of these artists, painting was a form of recording and documentation of their own reality in the form of a code that only they were able to fully decipher. Complementing the recording of experiences in this sense is the use of lettering in painting – both its form as an abstract painting gesture and its meanings in terms of semantics. Comparing to the artworks of the above-mentioned artists and issues from the history and theory of art, I fit my own art into a suitable context in order to justify the creative activities I undertake and the painting means that I use.

